

Oikeusministeriö

20/4.1./18

31.1.2019

Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto luonnoksesta hallituksen esitysten laatimisohjeiksi.
(HELO-työryhmän mietintö. OM Selvityksiä ja ohjeita 49/2018)

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta (TANE) edistää sukupuolten tasa-arvoa yhteiskunnassa, joten neuvottelukunnan lausunto keskittyy sukupuolten tasa-arvoon liittyviin näkökulmiin.

Hallituksen esitysten laatimisohjeet koskevat esitysten rakennetta, esitysten perustelujen eri osien keskinäistä suhdetta ja ennen muuta sitä, mitä hallituksen esityksiin tulee kirjoittaa.

Ohjeeseen sisältyvä tavoite poistaa päällekkäisyyksiä ja esittämisen tiiviys ovat hyvä lähtökohta. Säännöskohtaisten perustelujen lyhyttä ei kuitenkaan aina voi pitää ohjaavana tavoitteena, vaan tulisi käyttää tapauskohtaista harkintaa. Joskus voi olla tarpeen kirjoittaa säännösten merkityksestä laajemmin, koska hallituksen esitys on lain tulkinnan kannalta keskeinen.

Hallituksen esitysten **vaikutukset arvioidaan** säädösehdotusten vaikutusten arvioinnista annettujen ohjeiden mukaisesti (Oikeusministeriön Säädösehdotusten vaikutusten arviointi, Ohjeet, OM Julkaisuja 2007:6). Säädösehdotusten vaikutusarvioinnin oppaassa kuvataan vaikutuslajeittain, mitä erilaisilla vaikutuksilla käytännössä tarkoitetaan, miten erilaisia vaikutuksia voidaan arvioida sekä millaisia menetelmiä ja tietolähteitä vaikutusten arvioimiseksi on hyödynnettävissä.

Säädösehdotusten vaikutusarvioinnin oppaassa todetaan vaikutusten arvioinnista, että vaikutusten arviointi tuottaa tietoa erilaisten toteuttamisvaihtoehtojen vaikutuksista. Vaikutusarviointi mahdollistaa sen, että päätöksentekijöillä on käytettävissään riittävästi luotettavaa tietoa erilaisista ratkaisuvaihtoehdoista ja niiden seurauksista. Lakien ja muiden säädösten vaikutusten arviointi on välttämätön pohja poliittiselle päätöksenteolle ja edesauttaa sääntelyn yhteiskunnallisten tavoitteiden toteutumista. Hyvä vaikutusarviointi parantaa lainsäädännön laatua.

Säädösehdotusten vaikutusten arviointi -ohjeissa kuvataan sivuilla 35-37 **sukupuolivaikutusten arviointia**. Kohdassa viitataan myös STM:n laatimaan Suvaoppaaseen: Sukupuolivaikutusten arvioiminen lainsäädäntöhankkeissa (STM:n julkaisu 2007:25).

Lakihankkeiden sukupuolivaikutusten ja tasa-arvon edistämismahdollisuuksien arviointi on hallinnollinen keino toteuttaa tasa-arvolain (609/1986) 4 §:ssä säädettyä viranomaisen velvollisuutta edistää tasa-arvoa. STM:n sukupuolivaikutusten arviointioppaassa todetaan (s. 14), että lakiesityksen perusteluissa on todettava, jos sukupuoleen perustuvia eroja ei ilmeisesti ole. Tasa-arvoasiain neuvottelukunta katsoo, että tämä tulee lisätä HELO-ohjeeseen (s. 23), jossa nyt mainitaan poikkeuksena vai taloudelliset vaikutukset.

Hannele Varsa
pääsihteeri